

Vlaams
Parlement

stuk **1795** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 5 november 2012 (2012-2013)

Gedachtewisseling

over de tussentijdse evaluatie
door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
van de gebiedsgerichte werking in PDPO II
‘Voor een optimale gebiedsgerichte plattelandswerking
in PDPO III’

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door de heer Jan Durnez

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heren Karlos Callens, Marc Vanden Bussche;
mevrouw Els Robeyns, de heer Jurgen Vanlerberghe;
de heer Mark Demesmaecker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
mevrouw Lydia Peeters, de heer Bart Tommelein;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Hermes Sanctorum.

Op 17 oktober 2012 besprak de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid de tussentijdse evaluatie door de VLM van de gebiedsgerichte werking in PDPO II ‘Voor een optimale gebiedsgerichte plattelandswerking in PDPO III’, met de heer Paul Van der Sluys, afdelingshoofd Platteland en Mestbeleid van de VLM.

1. Uiteenzetting door de heer Paul Van der Sluys, afdelingshoofd Platteland en Mestbeleid

De heer *Paul Van der Sluys* schetst dat op vraag van minister-president Kris Peeters de evaluatie gebeurde van de gebiedsgerichte werking in het kader van PDPO II, met als doel de optimalisatie van de werking van PDPO III voor te bereiden. VLM baseerde zich daarvoor op de midtermevaluatie van PDPO II en op een LEADER-enquête bij alle stakeholders. Daarnaast gebeurde er een projectevaluatie van as 3 voor het budgetjaar 2007, heeft VLM de provinciale plattelandsbeleidsplannen en de lokale ontwikkelingstrategieën doorgenomen, werd een studie uitgeschreven om het platteland te omschrijven en werd een aantal buitenlandse en Europese programma's geanalyseerd.

Met betrekking tot de ruimtelijke scheiding tussen as 3 en as 4, wijst de spreker erop dat as 3 niet van toepassing is in de LEADER-gebieden. As 3 is wel van toepassing in alle andere gemeenten, met uitzondering van de stedelijke gebieden. De grote openruimtegehelen hierin vallen wel onder het buitengebied van as 3. Bij as 3 moeten ook provinciebrede projecten ingediend worden.

Voor de afbakening van de LEADER-gebieden is er gekozen voor een brede focus van de lokale ontwikkelingstrategieën. Achteraf viel op dat de operationele uitvoering met sterk gebiedsgerichte accenten gebeurde. Alle maatregelen van as 3 zijn ook voor as 4 van toepassing, maar as 4 gaat verder omdat het handelt over vijf doelstellingen. Bij de uitvoering van de doelstellingen kunnen ook andere passende maatregelen worden opgenomen. Dat was bij as 3 uitgesloten. Er werden originele en innovatieve projecten uitgevoerd. De heer Van der Sluys stelt wel vast dat een aantal gebieden coherenter zijn dan andere.

De belangrijke principes van LEADER zijn de publiekprivate samenwerking, de gebiedsgerichte werking, de netwerkvorming, de innovatie en samenwerking en dit vanuit een bottom-upbenadering. De beslissingen moeten dus door de plaatselijke groep worden genomen.

De heer Van der Sluys schetst dat voor de verschillende as 3-projecten en LEADER-gebieden er eind 2011 al een belangrijk deel van de middelen besteed werd, maar merkt wel op dat er grote verschillen zijn. Het valt de spreker op dat een deel van de projecten werd afgekeurd omwille van onontvankelijkheid of onvoldoende kwaliteit.

Bij de gemiddelde projectgrootte en de projectsubsidie voor as 3 en de LEADER-gebieden valt op dat de West-Vlaamse projecten zeer groot zijn. Daar werd gewerkt rond dorpskernvernieuwing met focus op de sociale cohesie. Het onderzoek van professor Thissen de voorbije tien jaar in West-Vlaanderen toont aan dat dit zeer belangrijk was voor de werking. Ook in het Pajottenland zijn er relatief grote projecten. Daar werd geopteerd om bepaalde projecten te overkoepelen.

Bij de projectinhoud van een as 3-maatregel valt de diversiteit in aanpak op, zowel in de provincies als in de LEADER-groepen. Sommige provincies zetten nauwelijks in op toerisme, andere dan weer wel, aldus de heer Van der Sluys.

Voor het aanbod van diensten in het kader van basisvoorzieningen in de verschillende gemeenten werden gegevens uit de VRIND-indicatoren vergeleken met de subsidies die in het kader van PDPO II zijn toebedeeld. Uit deze analyse van de VLM blijkt duidelijk dat de middelen gaan naar de gemeenten waar de nood het grootst is.

De spreker stelt dat de invloed van de provincie en de paraprovinciale vzw's soms groot is, maar dat is geen algemeen beeld. In een kleine helft van de dossiers zijn de gemeenten de promotor. In as 4 zijn ook de private begunstigden sterk vertegenwoordigd.

De heer Van der Sluys overloopt vervolgens de voornaamste kenmerken per provincie.

Bij de verdeling van de projecten per provincie focust as 3 in Antwerpen vooral op investeringsprojecten, in hoofdzaak op dorpskernvernieuwing en dorpshuizen. As 4 richt zich voornamelijk op toerisme en erfgoed.

In Limburg is er een klein verschil tussen wat er in as 3 en as 4 wordt ingediend. Er wordt gericht op intermediaire dienstverlening. De provincie en de paraprovinciale instellingen voeren een belangrijk segment van de projecten uit. Er zijn geen dorpskernvernieuwingen.

In Vlaams-Brabant gaat een derde van de middelen van as 3 naar de basisvoorzieningen. Voor as 4 loopt de werking van de PG's, Pajottenland versus Hageland, sterk uiteen. In beide zijn de basisvoorzieningen een prioriteit.

In Oost-Vlaanderen gaat een groot deel van de middelen naar toeristische projecten. De overige projecten zijn gelijkmatig verdeeld. Opvallend is dat er een hoge intermediaire dienstverlening bij de PG's Meetjesland en Schelde is goedgekeurd.

In West-Vlaanderen zijn de begunstigden vooral lokale overheden. Het gaat in hoofdzaak over dorpskernvernieuwing, dorpshuizen of dienstencentra.

De heer Van der Sluys verwijst naar de bestuurskracht van de gemeenten en stelt dat het beeld gedifferentieerd is, maar dat de stelling dat bestuurskrachtarme gemeenten weinig kans maken op PDPO II-projecten, zeker niet klopt in West-Vlaanderen. De samenwerking tussen verschillende gemeenten is belangrijk voor het slagen van projecten.

Bij de opmaak van lokale ontwikkelingsstrategieën werd vastgesteld dat er evenveel werden goedgekeurd als er werden ingediend. Meer competitie kan volgens de spreker bijdragen tot een hogere kwaliteit van de strategieën. Het lijkt een hindernis te zijn dat de voorbereidingskosten enkel worden terugbetaald als de strategieën en de PG's worden goedgekeurd. Externe procesbegeleiding is zeker een meerwaarde, en een brede betrokkenheid is een kritische succesfactor volgens de VLM-evaluatie.

Bij de werking van de PG zijn de voorzitter en de coördinator cruciaal voor de goede werking. De vertegenwoordiging van de private actoren is verplicht, en in evenwicht met de politiek. Het is ook belangrijk om de gemeentebesturen erbij te betrekken. Het is ook goed om in alle PG's technische werkgroepen op te richten. Het is aangewezen om van bij de opstart de samenwerkingsovereenkomsten te ondertekenen. Voor het monitoringkader moet volgens de VLM voor een Vlaamse context geopteerd worden. De VRIND-indicatoren bieden hiertoe heel wat mogelijkheden. E-government kan voor PDPO III verder worden ontwikkeld. Ook aan de administratieve vereenvoudiging en belasting en het stroomlijnen van financiële procedures kan volgens de VLM nog verder gewerkt worden.

Een bredere communicatie is een voorwaarde voor een goede werking. Er moet een tegemoetkoming komen voor de voorbereidingskosten, ook al wordt men niet gekozen als PG of LEADER-gebied. Partnerschappen moeten worden gestimuleerd. Er moet voldoende begeleiding voor en door de coördinator zijn. De transparantie van de agenda en de verslaggeving van de PG en het provinciaal management comité zijn belangrijk. De toepassing van de deontologische code is een aandachtspunt. Het behoud van een maximale cofinanciering van 65 percent en een verplichte eigen inbreng wordt als een meerwaarde beschouwd, want dit verhoogt het engagement van de promotor.

Daarnaast zijn er volgens de heer Van der Sluys nog een aantal technische elementen van belang, zoals het behoud van de halfjaarlijkse declaraties, het behoud van de n+2-regel, de toegankelijke financiering vanuit het programma, de discussie met Europa over de inbreng in natura en controleerbaarheid, de afstemming van een aantal regels tussen as 3 en as 4, de afstemming met andere Europese programma's (EFRO en ESF) en een begeleiding vanuit Vlaanderen voor de leesgroepen binnen LEADER.

De heer Van der Sluys concludeert dat er een grote diversiteit aan projecten is die in het algemeen zeer kwaliteitsvol zijn. Dat geldt ook voor de projecten van as 4. Het slaagpercentage van de projecten is heel groot. De vereiste van een eigen inbreng komt de kwaliteit van de projecten ten goede. In het PMC waar de as 3-projecten worden goedgekeurd, is objectiviteit van belang.

VLM beveelt aan om de ruimtelijke scheiding tussen as 3 en as 4 te vermijden. De voorbereiding met gemeenten en provincies dient om te onderzoeken hoe het anders kan worden aangepakt. As 3 en as 4 hebben behoefte aan een technische werkgroep. Het is aan te bevelen die voor de volgende programmaperiode uit te breiden tot alle LEADER-gebieden en te voorzien in een vertegenwoordiging van Vlaanderen in die werkgroepen. Een administratieve vereenvoudiging, voor zover mogelijk ten aanzien van de zeer strenge Europese vereisten, komt zowel de beheersdienst als de promotor ten goede.

Tot op heden is de conclusie dat er goed is gewerkt door de promotoren, maar ook door de andere diensten. Er zijn uiteraard ook mindere resultaten. Men moet deze conclusies en die van het Rekenhof meenemen in de voorbereiding van de volgende programmaperiode, die start in 2014.

2. Bespreking

De heer *Jurgen Vanlerberghe* vraagt of de VLM weet of de keuzes die Europa maakt, invloed zullen hebben op de bestaande vijf maatregelen. Moeten er bijstellingen komen?

Het rapport vermeldt dat buitenlandse ervaring leert dat toevoeging van meer landbouw-georiënteerde maatregelen in de assen 3 en 4 tot goede resultaten leidt. Momenteel stelt men vast dat projecten niet meer worden opgestart of strenger worden beoordeeld, omdat de budgetten beperkt zijn. Vlaanderen doet het minimum dat door Europa wordt opgelegd. Zal het uitvoeren van de suggestie om meer landbouwgerichte maatregelen toe te voegen, niet ten koste gaan van andere acties, basisvoorzieningen, die nodig zijn binnen het programma voor plattelandsontwikkeling?

De spreker vraagt wat de VLM bedoelt met competitie tussen de ontwikkelingsstrategieën. Is het realistisch dat groepen zich verenigen en strategieën ontwikkelen om zo tot een grotere kwaliteit te komen?

In het rapport staat dat de samenhang in de LEADER-gebieden niet altijd coherent is. Het idee zou bestaan om het criterium van 300 inwoners per km² te verhogen tot 400. Als men het voldoende verhoogt, dan kan men tot één coherent gebied in heel Vlaanderen komen. 150 inwoners per vierkante kilometer is het Europese cijfer, 300 is in het kader van de Vlaamse verstedelijking verdedigbaar. Als men dit nog verhoogt, dan gaat men meer gegadigden krijgen voor minder geld, stelt de heer Vanlerberghe. Is dit een te verwachten trend?

In verband met de paardenhouderij stelt het rapport dat de maatregelen tot weinig meerwaarde hebben geleid. Kan dit worden verduidelijkt?

In verband met de toewijzing van de beschikbare middelen wordt er gesteld dat er meer criteria moeten zijn. Er zou een percentage per maatregel moeten worden toegepast. Wordt daarmee de bestaande vrijheid van de PG's beoogd?

De externe procesbegeleiding is volgens het rapport van groot belang. In de Westhoek gebeurde dit met de externe procesbegeleiding van de provincie en van de gebiedsgerichte werking. Wil de VLM dit of opteert men voor echte externen, zoals private consultancy-bureaus?

De heer *Jan Durnez* staat stil bij het probleem van de afbakening. Die is afhankelijk van de beschikbare middelen. De afbakening van het Stedenfonds is duidelijk. Dat gaat om dertien steden. Als men breed gaat afbakenen en veel gemeenten toelaat, dan pleit de heer Durnez ervoor om de relatie tussen middelen en de zorg voor de plattelandsgebieden goed te onderzoeken.

Omdat er zo veel afgekeurde projecten zijn, wil mevrouw *Tine Eerlingen* weten in welke mate de projecten moeten zijn uitgewerkt. Is het mogelijk om de projectbegeleiding te verbeteren of om vooraf criteria vast te leggen waaraan men moet voldoen, zodat er eigenlijk geen onnodige tijd en energie wordt besteed aan de uitwerking van projecten die toch niet goedgekeurd zullen worden?

De heer *Karlos Callens* stelt vast dat er in het rapport nadruk wordt gelegd op het tewerkstellingseffect. Hierbij rijst de vraag hoe dit effect kan worden verbeterd. Hoe ziet de VLM de praktische uitvoering daarvan?

Is er al onderzoek gebeurd naar de specifieke tekorten van landelijke gebieden of gemeenten? De indruk bestaat dat er voorstellen worden gedaan die geen weergave zijn van de reële noden, bijvoorbeeld kleine scholen en vergaderzaaltjes. Die vallen in de buitengebieden weg omdat de hoofdgemeenten meestal de middelen niet hebben of beslissen dat mensen zich voor die dienstverlening maar naar de hoofdgemeente moeten verplaatsen. Hoe zit het met de mobiliteit in de buitengebieden? De heer Callens vraagt of daar geen onderzoek naar dient te gebeuren want er zijn nu projecten die niets te maken hebben met het verbeteren van het landelijk wonen.

De heer *Jos De Meyer* leest in de conclusies van het rapport: “Uit de evaluatie van de projecten blijkt zeer duidelijk de grote diversiteit in aanpak en doelstellingen tussen de verschillende provincies en LEADER-gebieden. De verschillen tussen provincies onderling zijn heel wat groter dan de verschillen tussen beide assen.”. Is dit een vaststelling of is het een suggestie om het anders aan te pakken?

Vooraan in het rapport is er een samenvatting die eindigt met: “Samenvattend kan gesteld worden dat zowel in de opstartfase van PDPO als tijdens de uitvoeringsperiode een aantal knelpunten hadden kunnen vermeden worden. Inhoudelijk is de gebiedsgerichte werking van PDPO II via as 3 en as 4 er slechts gedeeltelijk in geslaagd om gebiedsgerichte differentiatie te realiseren of volwaardig bottom-up te werken binnen LEADER. Het algemeen belang werd soms op de achtergrond geplaatst ten voordele van het eigen belang, waardoor minder optimale keuzes werden genomen.”. De spreker had graag meer uitleg gehad over deze laatste zin.

De heer *Joris Relaes*, kabinetschef Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van minister-president Kris Peeters, vult in verband met de Lissabondoelstellingen aan dat deze betrekking hebben op het hele plan voor plattelandsontwikkeling. Bijgevolg moeten de tewerkstellingseffecten van het hele plan in overweging genomen worden. Bijvoorbeeld de dorpskernvernieuwing in West-Vlaanderen is belangrijk om de dorpen leefbaar te houden en om de mensen te overtuigen er te blijven wonen. De tewerkstelling zit meer in de assen 1 en 2.

Bij de start van PDPO II heeft het beleid er uitdrukkelijk voor gekozen om de provincies een belangrijke rol te laten spelen in as 3 en as 4. Provincies zijn zeer nuttig om de promotoren en PG's te begeleiden bij de uitwerking van dergelijke projecten. Er is een technische

ondersteuning van een tussenniveau nodig. Europese studies tonen volgens de spreker aan dat in de meest landelijke gebieden door gebrek aan technische ondersteuning projecten niet van de grond komen.

Over de geografische verdeling van as 3 en as 4 werden met de provincies een aantal afspraken gemaakt. Niet alleen Vlaanderen, maar ook de provincies dragen financiële middelen bij, beklemtoont de heer Relaes. Er werd ook voor gezorgd dat ook plattelandsgebieden in Vlaams-Brabant en Antwerpen aan hun trekken komen in de assen 3 en 4. Het is een beleidskeuze om ook gebieden met een beperkter plattelandskarakter in die provincies aan bod te laten komen.

De heer *Paul Van der Sluys* deelt mee dat men onder coördinatie van het beleidsdomein Landbouw en Visserij gestart is met de voorbereiding van PDPO III. Er zijn drie werkgroepen: een eerste voor landbouw, een tweede voor landbouw en leefmilieu en een derde voor platteland. De agromilieumaatregelen zitten in de tweede werkgroep. Deze maatregelen leveren een bijdrage inzake de Europese doelstellingen betreffende klimaat en biodiversiteit.

Het lopende PDPO wordt geëvalueerd. Nieuw is dat, onder voorbehoud van de beschikbare middelen, met de andere beleidsdomeinen zal nagaan worden hoe men de maatregelen kan optimaliseren, waarop men gaat focussen en welke maatregelen al dan niet behouden blijven. Ofwel focust men op een aantal beperktere gebieden, ofwel focust men op de maatregelen. Het zou ook een keuze kunnen zijn om bepaalde projecten enkel nog voor 30 percent te financieren en projecten die over basiszorg gaan een hogere financiering toe te kennen. Ook gemeenten en provincies worden hierbij betrokken, stelt de heer Van der Sluys.

Er is sprake van om het criterium voor de afbakening te verhogen tot 350 à 400 inwoners per km². Die keuze moet nog worden gemaakt.

In verband met de paardenhouderij zijn er nog geen projecten ingediend. Er zijn wel andere projecten voor recreatieve paardensport en voorzieningen voor ruiters, schetst de spreker.

Wat de externe procesbegeleiding betreft, maakt het niet uit of dit door de provincie gebeurt of door een andere partner. De provincie moet dan haar rol als procesbegeleider zien en niet als die van goedkeurder van het project. De provincies investeren mee in het lokaal plattelandsbeleid en hebben een belangrijke rol in regionale netwerken. De heer Van der Sluys wijst erop dat het evenwicht goed bewaakt moet worden en de verschillende stakeholders voldoende aan bod moeten komen.

De spreker geeft nog mee dat de maatregelen voor de verbreding van de landbouwactiviteiten worden behandeld in werkgroep 1 van de voorbereiding van PDPO III.

De heer *Joris Relaes* vult aan dat er, in tegenstelling tot andere landen, in as 3 en as 4 geen landbouwmaatregelen zijn opgenomen. As 3 en 4 worden uitsluitend gebruikt voor het platteland, dus niet-landbouw.

De heer *Jurgen Vanlerberghe* vraagt een verduidelijking over de volgende passage: “Vlaanderen koos ervoor om LEADER enkel binnen as 3 toe te passen. In de toekomst kan overwogen worden om ook andere doelstellingen via LEADER mogelijk te maken. Ervaringen in het buitenland bewijzen dat LEADER ook op vlak van meer landbouwgeoriënteerde maatregelen meerwaarde kan bereiken.”. Hij meende te begrijpen dat ook binnen as 3 en as 4 landbouwgeoriënteerde maatregelen zouden kunnen worden ingepast. Of wordt er iets anders mee bedoeld?

De heer *Paul Van der Sluys* stelt dat LEADER momenteel focust op de doelstellingen van as 3. In buitenlandse voorbeelden gaat LEADER ook werken rond landbouwgeoriënteerde maatregelen.

De heer *Joris Relaes* deelt mee dat de LEADER-methodiek wordt toegepast op niet-landbouwmaatregelen voor het platteland. Er woedt een discussie om de LEADER-methodiek ook toe te passen op het ESF en EFRO. Er is terughoudendheid omdat de middelen dan zouden worden toegekend via de LEADER-methodiek. Voor landbouw is de bottom-upwerkwijze echter zeer nuttig, aldus de heer Relaes.

De heer *Paul Van der Sluys* stelt in verband met de competitie tussen de LEADER-strategieën dat dit een moeilijke evenwichtsoefening is. Het gaat niet over verschillende verenigingen die zich groeperen in een gebied, maar wel of er niet in meer regio's voorstellen van onderuit kunnen worden geformuleerd zodat de competitie wat groter wordt. Nu werd omwille van budgettaire redenen beslist dat er maar twee gebieden per provincie zijn.

De heer *Joris Relaes* stelt dat in het vorige PDPO werd opgemerkt dat bij gebrek aan ondersteuning, de voorwaarden die Europa oplegt, niet werden vervuld als plaatselijke groepen zich probeerden te verenigen en ontwikkelingsstrategieën opstelden.

De heer *Paul Van der Sluys* is van oordeel dat een degelijke projectbegeleiding van bij het begin belangrijk is. In principe heeft elke provinciale plattelandscoördinator als één van zijn opdrachten om potentieel begunstigen te begeleiden om een uitgebalanceerd voorstel uit te werken. Dat hoeft nog niet tot in detail te gebeuren. Vergunningen moeten er niet zijn, maar ze moeten wel zijn aangevraagd als het vergunningsplichtige werken betreft. Er is momenteel een degelijke projectbegeleiding. Als beheersdienst worden er ook rechtstreeks of via de coördinatoren adviezen gegeven aan de promotoren.

De voorwaarde dat vergunningen al moeten zijn aangevraagd, betekent volgens mevrouw *Tine Eerlingen* dat de projecten al in een vergevorderd stadium moeten zijn. Wat is de reden van de weigering van zo veel projecten in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant?

Volgens de heer *Paul Van der Sluys* is de weigeringsgrond de onontvankelijkheid of het onvoldoende hoog scoren van de projecten. Als meer projecten worden ingediend dan het beschikbare budget, worden op basis van kwaliteitscriteria voorkeuren gemaakt.

Mevrouw *Tine Eerlingen* vraagt of er niet een aantal toetsstenen moeten zijn om te kunnen nagaan of een project al dan niet in aanmerking zal komen.

De heer *Paul Van der Sluys* stelt dat men dit in principe bij voorbaat weet. In de projectoproep worden de voorwaarden vermeld. Men kan ook via de verschillende websites weten wat er wordt verwacht. Afgekeurde projecten kunnen daarenboven mits bijsturing bij een volgende oproep opnieuw worden ingediend.

Volgens de heer Van der Sluys is het tewerkstellingseffect relatief beperkt. Deze evaluatie gaat over slechts 10 à 15 percent van het totale PDPO-budget. Zowel direct als indirect zijn er wel degelijk tewerkstellingseffecten, maar het zijn ook niet allemaal projecten die voor tewerkstelling moeten zorgen.

De spreker maakt duidelijk dat er al heel wat onderzoek is gebeurd. In Vlaanderen is er niet veel verschil tussen het buitengebied en de grote steden. In plattelandsgebieden ziet men dat de problematiek betreffende kansarmoede of voorzieningen voor bejaarden anders ligt. In een aantal gevallen, zoals armoede, is dat meer verdoken. Dat betekent ook dat er andere maatregelen moeten worden ingevoerd. Via PDPO probeert men daarop in te spelen. Er zijn ook onderzoeken gebeurd over het verenigingsleven, bejaarden, de sociale cohesie in dorpen enzovoort. Daar moet volgens de VLM op worden voortgebouwd.

De zinsnede in de samenvatting is misschien niet optimaal geformuleerd, beaamt de heer Van der Sluys, verwijzend naar de opmerking van de heer De Meyer. Maar in een aantal gevallen primeert bij het indienen het belang van diegenen die in de groep zitten op het belang van anderen. Het gaat hier niet om individuen of een individuele promotor. Het is een leerproces en daar moet verder aan worden gewerkt.

De heer *Jurgen Vanlerberghe* repliceert op het antwoord in verband met het onderzoek over de noden van het platteland, en stelt dat men de gemeentelijke autonomie moet respecteren. Veel onderwerpen maken het voorwerp uit van politieke keuzes. Hij vindt het cynisch dat de heer Callens het voorbeeld van de basismobiliteit aanhaalt om dit misschien via LEADER te ondersteunen.

De heer *Karlos Callens* betwist dit standpunt. Hij stelt de vraag of het mogelijk is om indieners van een project vooraf te ondersteunen bij het opstellen van de aanvraag, want dat is immers een dure aangelegenheid.

De heer *Paul Van der Sluys* kan hiermee akkoord gaan, maar wijst erop dat dat nu al kan. Vanuit de provincies, meer bepaald de provinciale plattelandsloketten en de plattelandscoördinatoren, wordt altijd gesteld dat mogelijke begunstigde promotoren een beroep kunnen doen op hun medewerking.

De heer *Karlos Callens* deelt mee dat een indiener zelf een architect heeft moeten aanstellen in een project, om de kostprijs van een werk vast te stellen. De provincie heeft geen architecten, dus de gemeente heeft de architect zelf moeten betalen.

De heer *Paul Van der Sluys* kan zich niet uitspreken over het concrete dossier. Voorafgaand aan de aanstelling van de architect, zou de indiener echter wel bij de provincie kunnen informeren of het project al dan niet in aanmerking komt.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Jan DURNEZ,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ESF	Europees Sociaal Fonds
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
PG	plaatselijke groep
PMC	provinciaal managementcomité
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren